

Oostende in de jaren dertig: de Achterhuizen

Mijn meetje en mijn peetje leefden in een achterhuis aan de Torhoutsesteenweg, toen, in 't begin van de jaren dertig reeds een drukke baan met nog veel onbebouwde gaten en een authentieke stoomtram de wissels had voorbij het "kloeffenpaleis". Mijn meetje met d'er weelderige haar en aristocratisch uiterlijk was uitgeblust en bij mijn geboorte reeds zover van de wereld weg, dat we bij haar intrekken moesten om de boel recht te houden.

Stel je voor: een huisje van Hansje en Grietje, drie plaatsen rijk voor een kind en vijf volwassen mensen. Mijn oom was toen als laatkomertje nog niet getrouwd. Helemaal in de trant van toen. Hij huwde echt nog met als glorieus bezit een tafel en vier stoelen en een bed om in te slapen. Mijn grootmoeder was vastgekluisterd aan een aftandse sofa want ze kon de trappen niet meer op: zo'n steil gevaarte met treden waarvoor je de benen moest verrekken!

Ik heb met mijn jeugd haar de zin in 't leven niet kunnen terugbezorgen en z'is heengegaan toen ik pas twee was... visueel is me dat allemaal bijgebleven, wat niemand geloven wil. En het achterhuis is mijn geborgen thuis gebleven tot ik acht werd. En dat was een lange, heerlijke tijd met zóvele belevenissen die de leegte van meetjes heengaan vlug vulden.

Want daar was ook Julie en Leinie met snaken Urbain en Germaine, beiden ouder dan ikzelf, maar verzot op 't Italiaantje van naast de deur!

Het waren fijne gebuurs die het krap hadden, maar mij steeds konden bekoren met een snee bruin brood met smout of een lekkere kom broodpap. En het rook er zo heerlijk naar houtkrullen en gebrande houtgeur, want alles moest de buizestoof in als kern voor de schlam. En Juul met zijn hoge rug van eeuwig met de schaaft werken kon mij zó doen aanvoelen dat je hem een stuk hielp, al was het enkel door een plank vast te houden of een jute vaderlandertje te vullen met schavelingen.

Vóór beide huisjes was er een pleintje van een schorte groot met een smalle uitgang naar de steenweg, een subliem speelveld met een scheutje zon over de gebouwen heen... Daar heb ik ook voor het eerst in mijn leven hardnekkig gezondigd door te weigeren op een foto te staan met zio en zia. Wat wil je, eerst een mooi scheepje krijgen rechtstreeks uit Italië en dan moeten poseren voor een vogeltje dat niet komt!

Daar, op diezelfde koer kon ik ook de kop zijn ingeweest... Urbain had zo'n mooie schommel, maar wachten tot hij thuiskwam van school was toch al te gek! D'er op is niks, maar eens in volle slingerbeweging je handen van de touwen los en met je kop remmend hobbelen op de vloer is geen leuke belevenis...

Al met al heb ik daar in ons achterhuis mijn diepst ingeprente wederwaardigheden beleefd, zoals de trap afdonderen en dat niet éénmaal, of met je wang aan de gloeiende buizepot blijven hangen of een "gabbe" in je voorhoofd vallen.

Germaintje heeft me dan uitgeleide gedaan toen ik bijna zes was, weg van dit gesloten wereldje naar het grote gebeuren met de zovele andere kinderen op een reuze speelplaats met echte bomen zoals op onze steenweg!

Wat een verschrikkelijke lawaairegen na mijn stille binnenplaats. En het besef dat je niet alléén op de wereld staat. 'k Ben er slechts één trimester geweest vóór de plechtige intocht in de jongensschool met een heerlijke juf, knoop dat aan mekaar!

Mijn leventje is dan grondig dooreengeschied omdat vader terug wou naar Italië... Drie maanden heeft die exodus geduurd voor we van armoede terugkeerden. Ik alle talen dooréén sprekend en een achterstand van jewelste! Juf is weken aanéén een vaste klant aan huis geweest en ze heeft tevens de grondslag weten te leggen van wat ik nu ben... of zijn dit enkel gedachten?

* * * *

Kanttekeningen

De Heer S. Romano zal voor een aantal lezers geen onbekende zijn. Hij gaf jarenlang les aan het Koninklijk Atheneum te Oostende en is een verdienstelijk kunstenaar. Ik kon hem enkele herinneringen ontfutselen, en wat randinformatie.

Treffend is dat deze mijmeringen zeer goed aansluiten bij de tekst over de achterhuizen van de Briekebakkerstraat van D. Verstraete in het Gidsenblad 2003-4.

Hier komen de kanttekeningen :

• het kloeffenpaleis : was naast het huidige

Steven Comfort – de poort bezit nog altijd een deur.

Rechts was dan de ingang van de winkel, en achteraan was een grote tentoonstellingsruimte van schoenen ed.

• Aan de overzijde van All decor op dezelfde Torhoutsesteenweg no 248 is er een hoge deur tussen de huizen.

Daarachter zit een gang die wat naar beneden loopt. De gang is aan de straatkant overwelfd want de nevenstaande huizen zijn erover gebouwd. Op de daaropvolgende binnenplaats staan 2 huizen van ongeveer 5 meter breedte.

• Aan het MacLeodplein : ter hoogte van de zuivelwinkel no 135 was er ook een hanengang, nu verdwenen. Het eerste stuk was wederom een bakstenen overwelfing. Daarachter ging de gang naar beneden, naar de vallei van de Catharinakreek.

Het huis op het plein met roodstenen gevel en met witte datum 1946 is op deze vallei gebouwd. Op deze plaats is men zelfs gestoten op een Vikingschip. De aannemer heeft het maar mee gebetonneerd vermits de stadsdiensten en diensten te Brussel geen enkele reactie stuurden op zijn herhaalde verwittiging.

In de Hanengang was links een blinde muur, rechts en achter de huizen van de steenweg begon een rij huisjes, en dan nog 2 rijen: dus 3 rijen parallel aan de steenweg. Elk huisje had een halve verdieping, en de voordeur kwam uit in de woonplaats.

De hanengang was een fameuze helling naar beneden, in straatjes opgedeeld. Dit deel is later ingepalmd door het college en verderop door de Sportpit, die ook al zo een helling kende. Het college op het Mac Leodplein heet trouwens "Westdiep", en de speelplaats ligt inderdaad enkele meters lager.

• In die jaren stond het circus altijd op die ruimte die nu het Mac Leodplein is geworden.

• schlamm : Duitse benaming voor koolstofpoeder. Dat was gratis te verkrijgen, later heeft men met dit poeder ook steenkooleitjes en bricketten gemaakt. De schlamm werd natgemaakt, en in een prop bovenop hout en papier in de buizenkachel aangebracht. Daarin werd ook een stok rechtgezet, en bij het aansteken van het papier werd de stok verwijderd waardoor een luchtkanaal ontstond, het water uit de prop verdampte, en de kachel goed kon functioneren.

Leen Coene

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

BIO SHOP

De Natuurlijkste
zaak van de kust!

**GREEN
SLEEP**

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Green Sleep

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST